

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBlašČENEC

Zaloška 59, 1000 Ljubljana, Slovenija
T: 01 230 9730
F: 01 230 9778
gp.ip@ip-rs.si
www.ip-rs.si

Številka: 007-3/2017/2

Datum: 18.1.2017

Ministrstvo za notranje zadeve
Služba za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje

Zadeva: **Mnenje IP glede predlogov novih uredb o uporabi SIS**

Zveza: Vaše zaprosilo z dne 4. 1. 2017 ter priloženo gradivo

Spoštovani,

dne 4. 1. 2017 je Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju IP) prejel vaše zaprosilo za mnenje glede treh zakonodajnih predlogov:

1. Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uporabi SIS za vrnitev nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (dok. 15812/16),
2. Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi, delovanju in uporabi SIS na področju mejne kontrole, o spremembi Uredbe (EU) št. 515/2014 in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1987/2006 (dok. 15813/16) ter
3. Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi, delovanju in uporabi SIS na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, o spremembi Uredbe (EU) št. 515/2014 in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1986/2006, sklepa Sveta 2007/533/PNZ in sklepa Komisije 2010/261/EU (dok. 15814/16).

V nadaljevanju vam na podlagi 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07-UPB1, v nadaljevanju: ZVOP-1) posredujemo naše pripombe na predloženo gradivo, predvsem z vidika sorazmernosti in nujnosti novih načinov in obsega obdelave osebnih podatkov, ki ga predlagani zakonodajni predlogi prinašajo.

Uvodoma bi želeli zapisati, da Evropski nadzornik za varstvo osebnih podatkov in Delovna skupina za varstvo podatkov iz člena 29 Direktive 95/46/ES zaenkrat še nista podala svojih stališč glede novih zakonodajnih predlogov za SIS. Glede na to, da aktivno sodelujemo pri oblikovanju stališč Delovne skupine za varstvo podatkov iz člena 29 Direktive 95/46/ES, bomo svoja stališča prispevali v okviru te skupine, na tej točki vam zato posredujemo naše preliminarne in povsem splošne ugotovitve in stališča.

Novi zakonodajni predlogi za SIS uvajajo mnogo novosti in v marsičem bistveno razširjajo trenutno veljavno pravno podlago za delovanje sistema SIS. Med drugim se uvaja povsem novo kategorijo razpisa ukrepa (za državljane tretjih držav, ki jih je bila izdana odločba o vrnitvi skladno z Direktivo 2008/115/EC), dodaja se nove vrste osebnih podatkov, ki se bodo lahko obdelovali v okviru sistema, tudi t.i. občutljive osebne podatke (biometrične podatke), uvaja se nove funkcionalnosti sistema, razširja se njegova interoperabilnost. Glede na obseg in težo predlaganih sprememb zato poudarjamo pomen aktivnega delovanja Republike Slovenije v okviru svoje vloge pri pripravi predmetnih predpisov, in sicer predvsem v smeri, da naredi vse, da se s sprejemom predmetnih predpisov ne hiti na račun kakovosti, in da se zagotovi kakovostna in široka javna razprava o vseh vidikih vpliva razširjenega Schengenskega informacijskega sistema na zasebnost posameznikov in potrebnih ukrepov za uveljavitev vseh načel varstva osebnih podatkov pri tem, v prvi vrsti načela sorazmernosti. Poleg tega opozarjamo na nujnost naslovitve vseh tveganj, ki jih za varstvo osebnih podatkov posameznikov prinaša (raz)širitev interoperabilnosti sistema.

Predlagane spremembe in dopolnitve sistema SIS vzpostavljajo (še bolj) obsežen sistem za nadzor in obdelavo osebnih podatkov, ki pa kot tak s seboj prinaša resna in pomembna vprašanja, ki se v izhodišču nanašajo na to, ali je takšna razširitev sistema nujna, ali bo sorazmerna s posegom v človekove pravice in ali

je primerna za doseg zasledovanih ciljev. Preliminarne odgovore na ta vprašanja lahko nacionalni nadzorni organi za varstvo osebnih podatkov podamo le na podlagi izvedene podrobne in celovite ocene učinkov na varstvo osebnih podatkov (angl. *data protection impact assesment*), kar pa je primarno naloga predlagatelja zakonodaje. Kot izhaja iz obrazložitenih memorandumov novih zakonodajnih predlogov, posebne ocene učinkov na varstvo osebnih podatkov s strani predlagatelja niso bile narejene. Predlagatelj se sicer sklicuje na več neodvisnih študij, ki pa so se fokusirale predvsem na tehnični in operativni vidik prenove sistema, ne pa na vidik varstva zasebnosti in osebnih podatkov. Ocena učinkov bi morala nasloviti vsa tveganja in predvidene ukrepe za obravnavo identificiranih tveganj, izhodni rezultat ocene učinkov pa je nato ocena sorazmernosti in nujnosti predlaganih ukrepov, na katero lahko svoje mnenje podajo neodvisni nadzorni organi za varstvo osebnih podatkov. Ocene učinkov niso primarno namenjene predstavitvi koristi, ki naj bi jih sistem ali ukrep prinesel, temveč predvsem identifikaciji tveganj in posledic, ki jih bo sistem oz. ukrep imel na temeljne pravice do varstva osebnih podatkov. Pomen ocen učinkov na varstvo osebnih podatkov, kot enega temeljnih preventivnih ukrepov za varstvo osebnih podatkov, poudarjata tudi Uredba (EU) 2016/679 in Direktiva (EU) 2016/680.

Glede na obsežnost in zmogljivost sistema (sistem ima po novem zmogljivost 100 milijonov vpisov) in glede na njegovo razširjeno interoperabilnost (povezanost z drugimi obsežnimi sistemi, kot so Europol, Frontex, ETIAS), so posledice delovanja sistema SIS na človekove pravice zelo obsežne. Nekatere posledice nastanejo že zaradi samega obsega obdelave osebnih podatkov, druge zaradi povezovanja z drugimi zbirkami podatkov. Ocena učinkov mora zato obravnavati vsaj naslednja tveganja:

- tveganja povezana z nujnostjo ukrepa/sistema,
- tveganja v povezavi z uporabo ukrepa/sistema:
 - tveganja povezana z zbiranjem podatkov,
 - tveganja povezana z zavarovanjem zbranih podatkov,
 - tveganja povezana z uporabo podatkov,
 - tveganja povezana z uničenjem podatkov,
 - druga tveganja.

Med bolj izpostavljena tveganja, ki terjajo podrobno obravnavo, sodijo predvsem sledeča:

- tveganja napačnih (pozitivnih/negativnih) zadetkov (verjetnosti njihovega pojavljanja ter postopkov in ukrepov za ravnanje v teh primerih),
- (ne) ažurnosti in (ne) točnosti podatkov,
- tveganja povezana z obdelavo občutljivih biometričnih podatkov,
- tveganja sprotne ali naknadne uporabe podatkov za druge namene (t.i. function creep, npr. za profiliranje posameznikov),
- tveganja masovnega in neosredotočenega preverjanja s strani organov pregona,
- tveganje zasičenosti s podatki (prevelik obseg podatkov, ki zmanjša učinkovitost pri doseganju ciljev),
- tveganja prevelikega zanašanja na avtomatizirano obdelavo osebnih podatkov.

Poleg zgoraj posebej izpostavljenih tveganj bi morala ocena učinkov obravnavati tudi vsa ostala identificirana tveganja.

Kot smo že omenili aktivno sodelujemo pri oblikovanju stališč Delovne skupine za varstvo podatkov iz člena 29 Direktive 95/46/ES, zato bomo svoja bolj podrobna stališča glede novih zakonodajnih predlogov za SIS tudi v luči ocene učinkov na varstvo osebnih podatkov prispevali v okviru te skupine, pred tem pa pričakujemo izdelano celovito oceno učinkov na varstvo osebnih podatkov, ki bo kot rečeno z uveljavitvijo Uredbe (EU) 2016/679 in Direktive (EU) 2016/680 v takšnih primerih obvezna.

Glede na pomen in težo predlaganih sprememb, ki prinašajo tako širitev obsega osebnih podatkov, ki se bodo obdelovali v okviru SIS, kot tudi širitev namenov, za katere se bodo ti osebni podatki lahko obdelovali, in s strani katerih organov, pričakujemo, da se bo temu primerno aktivno angažiralo predvsem resorno

Ministrstvo za pravosodje. Pri tem predlagamo, da se že v okviru oblikovanja slovenskega stališča do novega zakonodajnega paketa za SIS ustrezno upošteva mnenje Evropskega nadzornika za varstvo osebnih podatkov in Delovne skupine za varstvo podatkov iz člena 29 Direktive 95/46/ES.

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec
Mojca Prelesnik, univ.dipl.prav.,
informacijska pooblaščenka